

LBRIS

We know
books

Ángela Becerra

ELLA

Traducere din limba spaniolă și note
TUDORA ȘANDRU MEHEDIŢI

editura rao

Iarăși. O armată de furnici galbene, cu mirosul lor dulceag, urca spre ea din patru părți, în riguros șir indian. „Blestematele!, strigă mama văzându-le, LUCÍAAAA, CLARAAAA, repede, că o mănâncă pe fetiță!“

Ochii ieșiți din orbite ai Ellei urmăreau din leagăn forfota disperată a surorilor și a mamei. Lucia și Clara terminaseră de pus în patru ulcele pline cu apă picioarele leagănelui micuț. În câteva minute, o supă deasă de furnici înecate plutea în fiecare dintre ele. Încă o dată scăpase de a fi devorată de plaga de culoarea chihlimbarului.

De 365 de zile visa același vis, dar de data asta nu se afla nici în patul ei și nici în Cali¹. Coșmarul întunecos i se strecurase pe geamul mașinii cu care mergea spre Roma, împreună cu bărbatul ei și cu micuța Chiara. Deși s-a luptat din răsuputeri să nu i se închidă pleoapele, să nu adoarmă, în cele din urmă, starea ei de conștiență se risipise în tenebrele întortocheate ale visului.

A fost trezită de o lovitură seacă, violentă și de zgomotul înnebunit al unui fâlfâit roșu. În văzduh, inima bărbatului ei izbucnea cu furie din trup. A apucat-o cu mâinile, simțind între degete umezeala caldă a ultimelor sale zvâcniri. Apoi, o durere înghețată în gât, *Recviemul* lui Mozart răsunând încă puternic în vâlmășagul de fiare

¹ Santiago de Cali, cunoscut cu forma prescurtată Cali, este al treilea oraș al Columbiei, situat în sud-vestul țării.

răsucite, acel *Confutatis* pe care-l îndrăgeau atât de mult amândoi, și mirosul de moarte prin foc făcând-o să amuțească, îngropând-o.

Negru. Negru. Negru.

Nu și-a dat seama cât timp a trecut. Urletul sirenei îi spărgea timpanele. Încercă să-și ridice brațele, dar erau două bucăți de fier inerte. Simțea între dinți sticlă pulverizată. Auzea glasuri îndepărtate dând ordine. A vrut să-și deschidă ochii, dar pleoapele îi fuseseră pecetluite de o perdea neagră, densă, vâscoasă. Pe neașteptate, își aminti de tot ce se întâmplase, noaptea în beznă, ceața aceea de gheață ce n-o lăsa să vadă, geamul aburit, somnolența blestemată care o biruia și un gol imens ce i se iscă în stomac: CHIARA, unde era fetița ei? Se strădui s-o strige, însă vocea i se frânse. Iar el, Marco, unde era oare?

Negru. Negru. Negru.

Lumină revărsându-se peste irisul ochilor ei. Din nou starea de conștiință și durerea absolută.

– Bun venit la viață, doamnă! îi spuse un chip necunoscut.

Chiara, Marco trebuia să întrebe de ei. Buzele încercară să le rostească numele.

– Doamnă doctor, spuse infirmierul, cred ca pacienta vrea să ne spună ceva.

– N-am putut lua legătura cu nimeni din familie. Vreți să anunțăm pe cineva?

Medicul își apropie urechea de buzele Ellei și auzi câteva silabe nedeslușite.

– Liniștiți-vă. Văzând expresia ei disperată, îi mângâie părul. Sigur că ne puteți spune ce anume doriți.

Ochii deliranți ai Ellei se chinuiau să pătrundă neîntârziat sensul cuvintelor.

– Sunteți de o săptămână la noi și n-am găsit nici un document care să vă identifice. Mașina a luat foc, v-ați salvat printr-o minune.

– ... fe-ti-ța mea... îngăimă Ella.

Medicul se aplecă iar. Acum vocea pacientei se auzea limpede.

– Ce face fetița mea?

– Călătorești cu cineva?

– Și soțul meu? Spuneți-mi ce fac amândoi.

– Doamnă, nu mai era nimeni cu dumneavoastră. Când ați fost găsită, erați singură.

Negru, negru, negru.

Trecuse un an greu și chinuit. Un an răscolind cerul și pământul; întrebând, cercetând, căutând plină de deznădejde și de speranță. Agățându-se cu strășnicie de un șir de imposibilități. Un an de investigații, rapoarte și dosare ale poliției, paragrafe obscure, momente de impas. Zile întregi de dubii, incertitudini și piste false; de apariții zadarnice pe la buletine de știri de duzină, prin presă și emisiuni de mare audiență. Un an în care speranța s-a spulberat încetîșor, până a ajuns o fantomă. Un an în care a rămas singură, cufundată într-o liniște prelungă și profundă, care o omora puțin câte puțin.

Îi ținea companie un iepuraș de pluș într-o stare jalnică, fără cap, un mort viu ca și ea, celălalt supraviețuitor: jucăria Chiarei.

Niciodată nu vărsase o lacrimă. Nici măcar durerea aceea surdă n-a săvârșit miracolul înșelător de a o face să izbucnească. De parcă râul ei launtric s-ar fi ivit sec. Trăia într-o uscăciune de deșert, de pământ crăpat: o dezolare milenară.

De la accident, din degetele ei nu s-a mai înfiripat nici o silabă: moarte fiind visurile, a murit și cuvântul. Trăia învăluită în durerea ei, somnambulă trează, călcând în picioare frânturi din visurile destrămate pe care nu le va mai avea niciodată. Învinovățindu-se, până ajunsese să-și decapiteze sufletul.

Simțea povara unui neant omniprezent, senzația de moarte vie, prefăcută într-un amestec de oase și de mușchi pradă putreziciunii,

nepăsători la orice ordin, târând-o necruțător în hăul negru, fără a o lăsa nici măcar să-și adulmece propria descompunere. Toate simțurile îi erau anihilate, plutind în nedeslușirea absolutei sale descumpăniri. De ce i se întâmpla ei? De ce?

Refuză cu îndărătnicie să stea de vorbă cu familia, în ciuda insistenței neîncetate a funcționarilor ambasadei Columbiei în Italia. Nu-și lăasă mama și surorile să vină, s-o compătăimească și s-o consoleze. Era prea târziu. De prea multă vreme își înfrunta singură tristețea. Care dintre ele o întrebasese, la cei șaisprezece ani ai ei, când avea într-adevăr nevoie de ele, cum se simțea în închisoarea construită de tata, care i-a distrus adolescența, silind-o să dispară într-o zi fără nici o explicație, când încă n-avea habar ce era de fapt viața? Tatăl fusese cel care îi răpise bucuria. Marele călău al cuvintelor ei de curând înfiripate și a tot ce imaginația ei năzuia să aștearnă pe hârtie. Ochiul lui de inchizitor sinistru se înfingeau în ai săi, veșnic necruțători. Prin prezența lui rece și amară se erijase în judecător al tuturor actelor și dorințelor ei, iscând în urmă frustrare și neînțelegere, o teroare întunecată și eterna nesiguranță de a păși încrezătoare. Asta îi era unica moștenire.

De asta fugise aiurea cu melodia din sufletul ei. Cu roiul de cuvinte răsunătoare ce se zbăteau să iasă din stupul acela fără miere. Singură, infinit de singură, căzând și ridicându-se, sforțându-se și făcându-și curaj când nimeni n-o îmbărbăta. Nu, nu era acum momentul să-și deschidă sufletul în fața nimănui, nici măcar în fața mamei. Durerea era tot ce mai avea, tezaurul ei, patrimoniul, acel ceva care o făcea să se simtă aproape de lumea morților ei... sau a dispăruților ei, obligând-o astfel să rămână în viață.

– Doamnă, infirmierul îi întrerupse șirul gândurilor. Azi, nu v-ați făcut exercițiile. Dacă o să continuați așa, tare mi-e teamă că piciorul dumneavoastră n-o să se mai refacă.

– Vă rog, lăsați-mă singură.

– Am o scrisoare din Columbia pentru dumneavoastră. V-au trimis-o prin ambasadă. A venit cu un curier care m-a rugat să v-o dau.

Ella păru că nu aude.

– Îmi dați voie s-o deschid?

– Aruncați-o.

Bărbatul n-o luă în seamă și se apucă s-o deschidă, în vreme ce o sfătuia:

– Nu vă face bine să rămâneți atât de izolată. Ar trebui să vă lăsați ajutată... De ce nu încercați să mai scrieți?

– Scrisul m-a părăsit.

– Dar puteți s-o porniți în căutarea lui... Cunosc un muzician care și-a pierdut o mână și...

Ella îi tăie vorba:

– Nu înțelegeți? Nu numai că m-a părăsit, dar și eu am renunțat la scris. Nu mai există posibilitate de întâlnire.

– Iertați-mă dacă vă supăr, dar nu sunteți singura care a pierdut o ființă iubită. Viața trebuie să-și urmeze cursul.

– De ce? La ce bun? De ce spun toți așa? E un clișeu. Știți ce înseamnă pierderea cuiva? Să n-ai pe nimeni pentru care să lupți, pe nimeni cu care să stai de vorbă despre lucruri banale și zadarnice, ca de pildă dacă dimineața e cenușie sau însorită, ce carte merită să citești, ce se dă la televizor, ce să pregătești la cină; înseamnă să întrebi și să n-ai nici un răspuns. Să te trezești fără nici un scop. Să simți prezența invizibilă a ființei iubite în toate obiectele sale, pretutindeni și să nu poți ajunge la ea în nici un chip, fiindcă trupul i-a dispărut.

Bărbatul desfăcu scrisoarea și o lăsă pe noptiera de lângă fereastră. Înainte de a pleca, întrebă iar:

– Sunteți sigură că nu vreți să faceți exercițiile?

Privirea oglinzii împotrivre, iar ochii i se opriră pe hârtia cu linii ce zăcea deschisă, cu scrisul inconfundabil al mamei, cu litere prelungi și piezișe.

Când era gata să închidă ușa, infirmierul se întoarse.

– Am uitat să vă spun: a telefonat doamna Miriam de la ambasadă, spune că odată cu scrisoarea a sosit și un pachet, dar a uitat să vi-l trimită. Să-i spun ceva?

– Nu.

Îndată ce bărbatul plecă, luă scrisoarea, o mototoli și o aruncă la coș.

După un ceas, pe când privea în depărtare bazinul unde alți convalescenți – unii paralizați pe viață – învățau să râdă din nou, în toiul veselei bălăceli a celor care în sfârșit reușeau să-și miște un deget, își aminti de hohotele Chiarei. Acele cascade de proștețime în care se cufunda fericită în fiecare dimineață. Mireasma inocenței ei albe plutind ca un fluturaș de curând trezit la viață. Nu era în stare nici măcar să și-o imagineze: îi sfășia sufletul. Să plângă... ce n-ar fi dat să poată plânge, să scape în sfârșit de nodul acela din gât care o îneca.

Soarele, în bătaia vântului, distruse șirul uniform al chiparșilor ce străjuiau grădina, strecurându-i-se cu hotărâre în cameră, iluminând cu razele-i aurite coșul de hârtii. Scrisoarea mototolită o chema. O luă și o netezi cu mâna.

Scumpa mea fetiță:

Nici nu mai știu câte scrisori ți-am scris. Amabila doamnă de la ambasadă mi-a confirmat că ți le-a trimis pe toate, iar tu i le-ai înapoiat fără să le citești. Împreună cu scrisoarea asta îți trimit un pachet cu niște lucruri care să dea Domnul să-ți fie de folos, spre a-ți mai alina durerea adâncă.

De atâta amar de ani nu mai am vești de la tine! Am plâns până mi-au secat lacrimile când ai dispărut fără urmă din viața noastră. Nu știi cât ne-am străduit înnebuniți să dăm de tine. Tatăl tău a murit cu convingerea că nu mai ești în viață; poate că asta a fost singurul chip să supraviețuim absenței tale. N-ai să-ți poți imagina cât de mult te iubea. Chiar dacă dragostea lui nemărginită te sufoca în unele momente, nu-ți dorea decât binele. Să nu crezi că în clipa de față vreau să-l dezvinovățesc. E adevărul, te iubea nespus,

poate atât de obsedant și copleșitor pentru că îi semănai prea mult. Da, erai înțocmai cum și-ar fi dorit el să fie, iar obligațiile condiției sale prea timpurii de orfan nu l-au lăsat.

Când am aflat despre îngrozitorul accident, surorile tale și cu mine n-aveam habar că existai undeva prin lume, că-ți întemeia-seși o familie și, cu atât mai puțin, că o făcuseși bunică pe biata bătrână care am ajuns să fiu. Am trecut de la imensa bucurie de a avea vești despre tine la tristețea adâncă de a ne închipui cât trebuie să suferi.

De ce nu ne lași să venim la tine? Cum de am putut să-ți facem atâta rău fără să ne dăm seama? Ai idee cât de mult te iubim? Surorile tale vor să te ajute. Știi prea bine cât de scumpă este călătoria, dar noi am fi gata să amănăm orice, să facem tot ce e necesar numai să putem fi lângă tine și să te îmbrățișăm.

N-am cuvinte să-i mulțumesc lui Miriam Bolívar, gentila secretară a ambasadorului Columbiei la Roma, care s-a ocupat de cazul tău cu multă abnegație. A fost un înger cu noi. Scrisorile ei ne-au ținut la curent cu lunga ta convalescență, cu rana de la picior, agravată poate de problema pe care ai avut-o în copilărie. Nu știu dacă îți amintești de primii ani când nu voiai să ieși din casă pentru a nu fi nevoită să-ți pui aparatul acela care te făcea să pari că ai poliomielită... Piciorul tău se căznea să stea nemișcat, iar noi ne căzneau să ți-l îndreptăm. Până la urmă, am izbutit. Dintr-o răzușcă urâtă te-ai transformat într-o lebedă frumoasă cu mers divin, cu pașii siguri.

Mi s-a spus că scrii de ani buni (am știut întotdeauna că aveai să faci ce-ți doreai). Știi că mai păstrez și acum primele tale povestiri? Erau atât de naive, de minunate! Nu ți-am spus niciodată; nu ți se pare ridicol că, putând s-o fac cu un sărut și o îmbrățișare, ți-o mărturisesc acum într-o scrisoare, după treizeci de ani? Nu voiam să-ți faci iluzii, nu voiam ca viitorul tău să fie la fel de precar ca al nostru. Pentru tine doream ceva mai bun. Întotdeauna

ți-am văzut tatăl frustrat, făcând pe copistul în piața Caycedo cu vechea lui Olivetti obosită să tot scrie scrisori de dragoste pentru străini, ordine de evacuare, procese-verbale și reclamații. În privirea-i de sticlă opacă se oglindea rana provocată de propriul său gol lăuntric. Nu, nu dorea așa ceva pentru tine. Acum știu bine că fiecare destin este unic, că între acesta și ființa umană există o unitate indisolubilă, o legătură foarte greu de rupt. Până la urmă, ți-ai croit drumul tău după cum ți-a fost voia și, ce mai... ai devenit ce-ți doreai.

Am aflat că publici cu alt nume. Ți-e rușine oare de al tău? N-am nici o îndoială că tatăl tău ar fi fost mândru să-l porți pe al lui.

Mi s-a mai spus că, în urma accidentului, n-ai mai vrut să scrii, că nu mănânci aproape deloc și-ți petreci orele și zilele în fața ferestrei, cu ochii pierduți în gol.

Draga mea, trebuie să ai grijă de tine. Trebuie să trăiești mai departe; eu, care am suferit multe pierderi, vreau să-ți spun că viața, în pofida a toate, se înalță deasupra noastră etalându-și întreaga splendoare, ne pune întrebări neîncetate, scormonește în străfundul năzuințelor noastre spre a ne face să fim conștienți de adevărata noastră esență. În tine există desigur ceva măreț pe care să-l dăruiești. Scriitorii nu se fac, au o viață ascunsă față de viața de zi cu zi, lăuntrică. Cuvintele și visurile sunt sufletul lor. Ai un har, nu-l condamna la moarte.

Ți-aduci aminte de povestea pe care, când erai mică, ne rugai, pe tatăl tău și pe mine, să ți-o spunem seară de seară? Acea despre care, văzându-ne atât de săraci, n-ai crezut niciodată c-ar fi fost adevărată? După ce am aflat că trăiești în Italia, mi-a venit iar în minte.

De necrezut să te știu atât de aproape de strămoșii tăi. Nu mi-am imaginat niciodată că una dintre fetele mele s-ar putea întoarce în locul de unde au plecat bunicii mei. Poate că ai ajuns în Italia pentru că o parte din tine ți-o cerea. Sângele simțea neapărat nevoia de a se întoarce la izvorul de unde a pornit.

Nu știu dacă ai fost vreodată la Florența. Dacă nu, ar trebui s-o faci. Sunt incredințată că va fi pentru tine o desfătare sufletească. Nu era oare orașul pe care tânjeai să-l cunoști?

Te așteaptă acolo, mai presus decât toată arta, trecutul tău îndepărtat. Sunt sigură că mama nu mințea. Via Lungarno Acciaiuoli, palatul Bianchi. Ți-am făcut un pachet cu tot ce am găsit referitor la povestea aceea. E foarte puțin, mai nimic; însemnări făcute de tatăl tău în orele libere petrecute în piață. Un prieten de-al lui, Nicéforo Vallejo, mi-a adus tot ce a găsit pe masa lui în ziua când a făcut infarct. Iartă-mă că nu-ți dau mai multe date, dar sunt singurele pe care le am. Sunt convinsă că destinul vrea ca tu să scrii această poveste.

Dacă mi-ai răspunde, chiar și numai un rând, m-ai face nespun de fericită. Dacă n-o vei face, vreau să știi că te voi purta veșnic în suflet. Fata mea, timpul zboară; nu prăpădi nici măcar o secundă. Viața e la îndemâna simțurilor tale. Lasă-te purtată...

Cu dragoste nețarmurită,

MAMA TA

3

Timpul se prefăcuse în altă rană, care-i vătăma sufletul. Se scurgea încet, picurând. O zi, două zile, trei săptămâni, zece... Tic, tac, tic, tac..., pretutindeni imaginea Chiarei, a lui Marco... Tic, tac, tic, tac..., liniștea aberantă plutind printre râsete și voci străine. Existența i se mistuia în infernul neantului. Nici o legătură cu ceea ce se numea viață. Scrisul: o hârtie albă, un giulgiu.

Piciorul, luni de zile inert cu desăvârșire, începea să-și revină. La răstimpuri, își simțea sângele care curgea poticnindu-se prin vene, un râu de lavă ostatică, dornic să răzbată, să-și facă drum, dar îl ignora. O copleșea o surzenie a trupului, o repulsie față de tot ce părea a fi o continuare. A merge din nou însemna a înfrunta viața, și nu voia.

Scrisoarea mamei o lăsase cu totul indiferentă, nici măcar moartea tatălui ei nu-i stârnise durere. Nu putea simți nimic. Din tot ce citise, un singur lucru o intriga: pachetul. Zăcea de săptămâni de zile în dulap, în același loc unde îl lăsase infirmierul; era neatins. Nu trebuia să facă decât câțiva pași ca să-l vadă. Și dacă l-ar desface?

Se hotărî să încerce să ajungă până la el. Străduindu-se să meargă, căzu. Preț de câteva minute, rămase întinsă pe jos fără să scoată un sunet. Așa o găsi bărbatul care îi aducea cina.

– Dumnezeule, trebuia să ne fi chemat! Cum de ați putut încerca să mergeți fără ajutor? V-ați lovit?

Apăsă pe buton și pe dată intrară doi infirmieri care o ridicară.